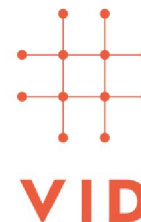

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep.
0032 OSLO

Vår ref.: 16/00663-2

Deres ref.:

Dato: 1. sep. 2016

Hørings svar - Forslag til nye reguleringer av tilskudd og egenbetaling for private høyskoler og fagskoler

Det vises til høringsbrev med tilhørende høringsnotat av 12.mai 2016 og VID vitenskapelige høyskole takker for muligheten til å levere et hørings svar om forslag til ny regulering av tilskudd og egenbetaling ved private høyskoler og fagskoler. I høringsuttalelsen knyttes VIDs vurderinger til de enkelte forslag som beskrevet i høringsnotatets kapittel 7 – 19.

Innledende kommentarer

Private høyskoler er avhengige av høy tillit og troverdighet i sektoren, blant studenter og i befolkningen. Det skapes delvis også gjennom tydelighet i regulering og rammer, samt gjennom transparens knyttet til virksomheten og dens resultater, styring og finansiering. VID deler vurderingen om at dagens regelverk er for overordnet og til dels uklart, og ønsker et tydeligere regelverk velkommen. Vi håper det vil bidra til å hindre feiltolkninger, gjøre det enklere for eiere og styrer i private høyskoler å manøvrere godt, skape forutsigbarhet for institusjonene og styrke tilliten til den private delen av høyere utdannings-sektoren.

I likhet med NPH og Virke, er også vi opptatt av at endringen ikke må skape omfattende administrativt merarbeid samtidig som den gir stabile rammer og forutsigbarhet. VID slutter seg derfor til NPHs og Virkes anbefalinger om å legge mest mulig inn i lovtekst og muligheten som ligger i føringer i årlige tilskuddsbrev, heller enn i forskrifter og omfattende tilsynsvirksomhet. Samtidig er vi opptatt av at private høyskoler i størst mulig grad reguleres av felles lovverk og som en del av høyere utdanningssektoren, heller enn gjennom særlover.

Institusjonenes organisering - begrensninger i tillatt organisasjonsform

VID støtter departementets forslag om at private fagskoler og høyskoler enten må organiseres som aksjeselskap eller stiftelse. Vi mener disse to organisasjonsformene, med tilhørende selskapslovgivning, gir den nødvendige transparens, kontroll og tilsynsmulighet.

VID
vitenskapelige høyskole

Pb 184 Vinderen
NO-0319 Oslo

+47 990 90 005
post@vid.no

Faktura:
fakturamottak@vid.no

Foretaksregisteret:
NO 916 636 620

vid.no

Statstilskudd og egenbetaling

VID støtter det tydelige skillet og prinsippet som ligger i at alle tre alternative forslag i ny § 8-3 viderefører et utbytteforbud for private høyskoler som mottar statlige tilskudd. Vi mener at et slikt overordnet prinsipp bidrar til å tydeliggjøre at private høyskoler, som del av en felles høyere utdannings-sektor med gode statlige rammevilkår og felles ansvar for forvaltning av samfunnets utdannings-, forsknings- og formidlings/kunnskapsdelingsoppdrag, først og fremst er til for studenter og for fellesskapet. VID slutter seg derfor til NPHs forslag om et hovedprinsipp om at statlige tilskudd og egenbetaling skal komme studentene til gode, også for private høyskoler. VID mener det vil være konsistent at private høyskoler som ikke mottar statlige tilskudd, likevel, som unntak fra et slikt hovedprinsipp, kan gis mulighet til å utdele utbytte.

Når det gjelder Lånekassens ytelser, er VID enige med NPH i at disse bør nevnes og tydeliggjøres som del av statlige ytelser og tilskudd.

VID støtter også at det bør presiseres i lov at statlige tilskudd og egenbetaling skal benyttes til den NOKUT-akkrediterte delen av virksomheten og innenfor uh-lovens formål (forslagene i alternativ 1 og 2), og at midlene skal benyttes til formål som bidrar til å bygge opp om kvaliteten i og gjennomføringen av den NOKUT-akkrediterte del av virksomheten. VID slutter seg til forståelsen av at vilkåret om at midlene skal «komme studentene til gode» inneholder et skjønnsmessig element som gir den enkelte institusjon frihet til å vurdere om midlene er kommet studenter, den NOKUT-akkrediterte del av virksomheten og oppfyllelsen av formålet i uh-loven, til gode.

Tillatt virksomhet i samme rettssubjekt – krav om økonomisk skille

VID anbefaler at det stilles krav om at den NOKUT-akkrediterte del av virksomheten må drives i eget rettssubjekt. Det tilsvarer kravet om organisasjonsform. VID ser at et slikt krav vil kunne øke de samlede kostnadene, men at det vil skape en ryddighet og tydelighet som veier tyngre. Den ryddigheten og tydeligheten med hensyn til hva hvilke tilskudd og ressurser, eller «pengestrømmer», brukes til, vil også være større enn hvis det kun stilles krav om delregnskap for de ulike delene av virksomheten. VID mener dette ikke går på bekostning av muligheter for å oppnå stordriftsfordeler og synergieffekter.

Utdelinger

VID støtter at departementet går inn for å skille reguleringen mellom de som mottar og de som ikke mottar offentlige tilskudd og at private utdanningsinstitusjoner som mottar statlig støtte, ikke bør ha anledning til å foreta utdelinger.

VID mener likevel at det kan åpnes for at private utdanningsinstitusjoner som ikke mottar statstilskudd, kan dele ut utbytte, innenfor visse grenser og rammer. Her støtter vi utformingen av paragrafen i henhold til alternativ 3.

VID mener all regulering av utdeling bør fremgå av loven. Dette både av hensyn til brukerne av loven, og av hensyn til virksomhetenes behov for forutsigbarhet over tid.

Verdioverføring ved avvikling

VID støtter departementets forslag om at eier ved avvikling/opphør av virksomhet som har mottatt statlige tilskudd, skal motta en andel av likvidasjonsutbytte tilsvarende innskutt egenkapital.

VID mener at det ikke er nødvendig med en egen lovgivning for avvikling av private fagskoler og høyskoler som ikke mottar offentlig støtte. Dette innebærer at man ved avvikling tilbakefører verdiene til eiere som har investert i virksomheten.

Regulering av salg, omdanning, fusjon og fisjon

VID er enig med departementet om at det kan være mange gode grunner for at en virksomhet som driver NOKUT-godkjent virksomhet ønsker å foreta en fusjon, fisjon eller omdanning av sin virksomhet. Dette kan også ha positive effekter for utdanningen som drives i virksomheten. Forslaget om at NOKUT-godkjent utdanning skal drives som aksjeselskap eller stiftelse innebærer at selskapslovgivningens regulering av omdanning, fusjon og fisjon vil omfatte alle virksomheter som driver godkjent utdanning. VID støtter departementets forslag som innebærer krav til meldeplikt og dokumentasjonskrav for virksomhet som driver NOKUT-godkjent utdanningstilbud, ved fusjon, fisjon, omdanning og salg for fagskoler og høyskoler.

Overføring av positivt resultat

VID støtter muligheten for å overføre overskudd fra år til år da dette styrker institusjonenes langsiktige økonomiske handlingsrom og soliditet. Som ekspertgruppen påpekte, har institusjonene behov for å bygge opp sikkerhet for å møte svingninger i markedet, møte fremtidige investerings- og oppgraderingsbehov, utvikle kvaliteten i tilbudet og eventuelle nye tilbud, og for øvrig bygge opp tilstrekkelig soliditet. VID støtter også kravet om at det skal gis en redegjørelse for planlagt/faktisk anvendelse av overskudd i note til årsregnskapet. VID støtter ekspertgruppens vurdering av risiko ved begrenset regulering og mener at en uforholdsmessig akkumulering av egenkapital over tid vil innebære en risiko for at tilskudd og egenbetaling ikke kommer studentene til gode. En redegjørelse for akkumulert overskudd som del av noteopplysningene til institusjonens årsregnskap gir tilsynsmyndighet, departement og andre interessenter muligheten til å vurdere risikoen for at egenkapitalen blir forhøy over tid, og departementet kan se denne i forhold til størrelsen på tilskuddene.

Transaksjoner med nærstående

VID støtter kravet om dokumentasjon om at handel med nærstående parter skal være basert på markedsmessige betingelser. En slik bekreftelse vil virke bevisstgjørende og bidra til å redusere risikoen for feilaktig prissetting av transaksjoner. VID anmoder dog om at det gjøres tydelig at bevisbyrden for at transaksjonene har skjedd på markedsmessige vilkår ikke tillegges den enkelte virksomhet.

Styrets ansvar

Reguleringene i aksje- og stiftelseslovgivningen har til formål å sikre tydelige ansvarsforhold for virksomheten. At disse bestemmelsene vil gjelde for alle institusjoner er en positiv konsekvens av forslaget om organisasjonsformer for fagskoler og høyskoler kommentert tidligere. VID støtter departementet i at det likevel kan være gode grunner for å fastsette enkelte særlige krav til institusjonens styre gjennom sektorlovgivningen og støtter departementets forslag om at styret aktivt skal ta stilling til om det foreligger grunnlag for drift gjennom studieåret og at styret aktivt må ta stilling til om «studentene får den utdanning som er forutsatt som grunnlag for godkjenningen». VID mener departementets forslag til utvidet styreansvar er positivt og vil ha en bevisstgjørende effekt.

Tilsyn

VID støtter forslaget om å utarbeide forskrift med nærmere regulering om tilsyn og kontroll og at det bør gjelde alle private fagskoler og høyskoler med NOKUT-akkrediteringer, uavhengig av om de mottar tilskudd. Det vil innebære økte krav til transparens, rapportering og lovfestede reaksjoner ved brudd på bestemmelsene. Det vil også skape tillit og sikkerhet for at også private høyskoler forvalter en forsvarlig egenkapital som garanterer studentene minst ett års studier. VID er enig i at det ikke er behov for å regulere i loven hvordan det skal føres tilsyn, da tilsynsmyndigheten bør ha metodefrihet for hvordan de praktiske og tekniske sidene ved tilsynet skal utformes.

Krav om rapportering av data

VID har ingen anmerkninger til departementets forslag, men vil på generelt grunnlag bemerke at informasjonen som skal rapporteres utover allerede myndighetspålagt rapportering bør begrenses av hensyn til det administrative merarbeidet dette medfører på virksomhetsnivå. Det bør også tilstrebes effektive rapporteringsformer som i størst mulig grad standardiseres og digitaliseres, og at data kun rapporteres en gang, ett sted.

Krav til årsregnskap og revisjon

VID støtter departementets forslag om tvungen selskapsform for private fagskoler og høyskoler, og krav om at virksomheten må drives som stiftelse eller aksjeselskap innebærer at det allerede stilles krav til regnskap og revisjon gjennom selskapslovgivningen. VID støtter også krav om at alle institusjoner skal underlegges krav om regnskap og revisjon uavhengig av virksomhetenes økonomiske aktivitetsnivå.

Reaksjoner

VID støtter forslaget.

Med vennlig hilsen

Ingunn Moser
Rektor